

अवतरः Descent शंसन्ति कार्यावतरं हि सन्तः N. 3. 53; Śi. 1. 43.

अवतरणम् 1 Descending for bathing in water &c. गङ्गा°, अप्सरस्तीर्थ°; descending; or alighting (in general), coming down; स्तन्य°. -2 An incarnation; see अवतार, -3 Crossing. -4 Sudden disappearance. -5 Steps or stairs leading to a river. -6 A holy bathing place (तीर्थ). -7 Translating from one language into another. -8 Introduction. -9 An extract, a quotation. -**मङ्गलम्** A solemn reception.

अवतरणिका 1 A short prayer at the beginning of a work which, it is supposed, causes the divinity so addressed to descend from heaven. -2 Introduction, preface. -3 Synopsis. (fig.)

अवतरणी [अवतरति ग्रन्थोऽनया अवतृ करणे-ल्युट्] 1 Preface. -2 Succession, order, method.

अवतारः [अव-तृ करणे घञ्] 1 Descent, alighting; descending or going down into; (fig) accepting, resorting to पाखण्डिपथावतारः Dk. 47; advent, setting in; वसन्तावतारसमये Ś. 1. -2 Form, manifestation; मत्स्यादिभिरवतारैरवतारवताऽवतावसुधाम् Śaṅkara. -3 Descent of a deity upon earth, incarnation in general; कौऽप्येष संप्रति नवः पुरुषावतारः U. 5. 33; धर्मार्थकाममोक्षाणामवतार इवाज्ञवान् R. 10. 84; ऋष्यवतारोऽयं वृषतिः Ks. 7. 18. -4 An incarnation of Viṣṇu; विष्णुर्येन दशावतारगहने क्षितौ महासंकटे Bh. 2. 95. (There are ten incarnations of Viṣṇu; the following verse from Gīt. describes them; वेदानुद्धरते जगन्निवहते भूगोलमुद्भिध्रते दैत्यं दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते । पौलस्त्यं जयते हलं कलयते काश्यपातन्वते म्लेच्छान्मुच्छयते दशाकृतिक्वते कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ मत्स्यः कूर्मो वराहश्च नरसिंहोऽथ वामनः । रामो रामश्च कृष्णश्च बुद्धः कल्की च ते दश ॥ Varāh. P. -5 Any new appearance, growth, rise; नवावतारं कमलादिवोत्पलम् R. 3. 36; परीवादनवावतारः 5. 24; यौवनावतारे K. 289; Ve. 3; Śānti. 2. 26; 3. 14; Ks. 8. 30; -6 Any distinguished person (who, in the language of respect, is called an अवतार or incarnation of a deity). -7 Aiming at object. -8 A landing place; रुद्धे गजेन सरितः सरुषावतारे Śi. 5. 33. -9 A sacred bathing place. -10 Translation. -11 A pond, tank, -12 Introduction, preface. -13 Crossing; रं लम् to gain one's object (with gen.). -**Comp.** -**कथा** account of an अवतार, N. of a chapter in शङ्करविजय. -**मन्त्रः** the prayer causing the descent of a deity.

अवतारक a. (-रिका f.) 1 Making one's appearance. -2 Making a descent.

अवतारणम् 1 Causing to descend. -2 Translation. -3 Possession by an evil spirit. -4 Worship, adoration. -5 The ends or border of a garment. -6 Preface or introduction (to a work). -7 Descent, appearance (अवतरण); पौष्यं पौलोममास्तीकमादिरंशावतारणम् Mb. 1. 2. 42.

अवतारिन् a. Making one's appearance, making a descent.

अवतीर्ण p. p. 1 Descended, alighted, come down; शैलराजावतीर्ण जहोः कन्याम् Me. 52; जलनिधिमनुरूपं जहनुकन्यावतीर्ण R. 6. 85; संसारपथमवतीर्णानाम् K. 175 who have entered upon mundane life. -2 Bathed in; उदधिनिवावतीर्णः K. 158; come to, entered into. -3 Appeared as an incarnation; तदर्थमवतीर्णोऽसौ मन्त्रियोगाच्चतुर्भुजः Mb.; Pt. 1. -4 Crossed, passed over; अपि नामावतीर्णोऽसि बाणगोचरम् Mā. 1 crossed the path, gone within the range, of arrows; दर्शनपथमवतीर्णः Ś. 3. -5 Fallen (as the night); अवतीर्णयां तस्यां यामिन्याम् K. 269; भरेणावतीर्णयां रजन्याम् K. 368. -6 Translated. -**र्णम्** (= अवतारः) Manifestation; cf. पद्मावतीर्णपूर्णा Svapna. 1. 1. -**Comp.** -**ऋण** a. absolved from debt.

अवतूलयति Den. P. To rub with cotton; तूलैरवकृष्णाति तूलेन तृणाग्रमवघट्टयति Bop.

अवतोका [अवपतितं तोकं अस्याः; प्रा० ब०] A woman or a cow miscarrying from accident यः कृणोति मृतवत्सामवतोकाभिमां स्त्रियम् Av. 8. 6. 9.

अवत्त, -**अवत्तिन्** See under अवदो.

अवत्तस्त a. Terrified.

अवत्सारः N. of a vedic seer, descendant of Kaśyapa; अवत्सारस्य स्पृणवाम रण्वभिः Rv. 5. 44. 10.

अवत्सीय a. Not suitable for a calf.

अवदंश [अवदश्यते पानरुच्यर्थम्; अवदंश् कर्मणि घञ्] 1 Any pungent food which excites thirst, stimulant.

अवदत्त a. P. VII. 4. 47. 1 Given away. -Finished, accomplished.

अवदह 1 P. To burn down, destroy; अवाद्दहो दिव आ दस्युमुच्चा Rv. 1. 33. 7.

अवदाघः 1 Heat, burning down. -2 The hot season, summer.

अवदाहः, -**हम्** [अवसादितो दाहो येन; प्रा० ब०] 1 N. of the root of a plant. Andropogon muricatum. (वीरण; Mar. वाळा). -2 Burning down, heat; °इष्टकापथम् the root of the वीरण plant.

अवदात a. [अव-दै-क्त] 1 Beautiful; अवदातकान्तिः Dk. 107, 37. -2 Clean, clear, pure, spotless, refined, purified, polished; येषां त्रीण्यवदातानि विद्या योनिश्च कर्म च Mb. 3. 1. 27. सर्वविद्यावदातचेताः K. 36; so विद्यावदातं मुखम्; Bh. 2. 2. 5; शास्त्रं -3 Bright, white; आपिशङ्गावदातया देहप्रभया K. 36, 65, 128, 187, 189, 43, 62, 95; रजनिकरकलावदातं कुलम् K. 233; कुन्दावदाताः कल्हंसमाला; Bk. 2. 18; cf. also Ki. 11. 75, 3. 25; 13. 37; Śānti. 3. 14. -4 Virtuous, meritorious; अन्यस्मिन्मन्मनि न कृतमवदातं कर्म K. 62. -5 Yellow. -**तः** White or yellow colour. cf. अवदातः सिते पीते Nm.

अवदानम् 1 A pure or approved occupation. -2 An accomplished act. -3 A valorous or glorious act,